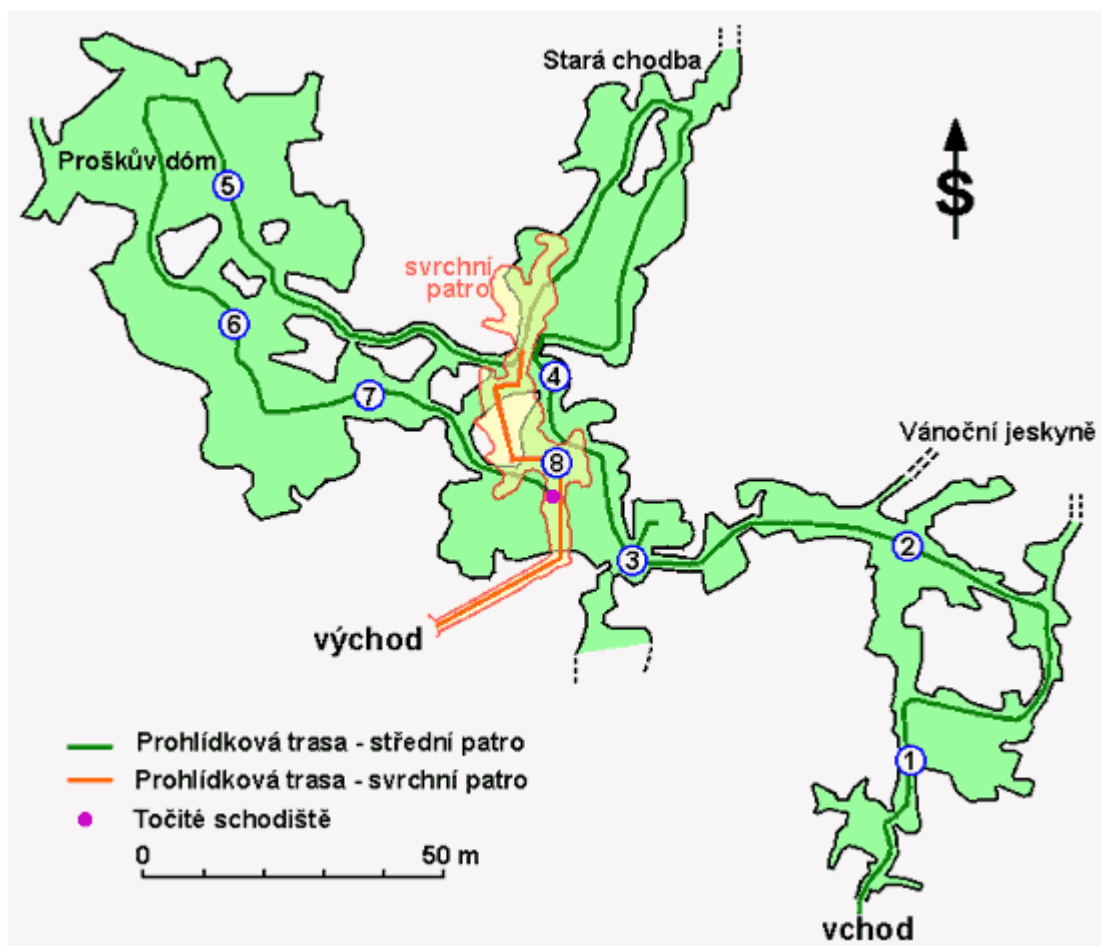

KONĚPRUSKÉ JESKYNĚ

Koněpruské jeskyně leží v chráněném území Český kras ve vrchu Zlatý kůň u obce Koněprusy nedaleko Berouna. Byly objeveny v roce 1950 při těžbě vápence, záhy začaly výzkumy a byly objeveny další části jeskyní včetně zvířecích kostí a archeologických nálezů. Pro veřejnost byly zpřístupněny až v roce 1959 a dnes představují nejdelší známý jeskynní systém v Čechách. Vznikly činností vod, které drenovaly vápencovým masivem a vytvořily systém tří jeskynních pater (jejich převýšení činí více než 70 metrů) s bohatou výzdobou. Veřejnosti je přístupné patro střední a horní.

Hlavní modelace jeskynních prostor proběhla před 25 - 30 miliony lety a nejstarší dochovaná výzdoba je starší více než 1 milion let. Jsou to tzv. Koněpruské růžice, které jsou unikátní nejen stářím ale také složením, neboť kromě kalcitu navíc obsahují opál. Jeskyně také pravděpodobně sloužila jako úkryt různým živočichům, jiní propadli do podzemí komíny, které v určitých obdobích propojovaly podzemní prostory s povrchem. Ve svrchním patře pak byla v 15. století provozována tajná penězokazecká dílna, kde mohlo být vyrobeno 5 000 až 10 000 falešných mincí. Jeskyně dnes také slouží jako významné zimoviště netopýrů a vrápců.

Mapa

Seznam zastávek:

1. Spallanzaniho jeskyně
2. Síň U Varhan
3. Marešova síň
4. Letošníková propast a stará chodba
5. Proškův dóm
6. Pustý dóm
7. Jeskyně Jaroslava Petrboka
8. Svrchní patro – Mincovna

Slovníček

Brčko	Prvotní tenké a duté stádium stalaktitu o konstantním průměru. Protože voda protéká vnitřkem roste brčko pouze do délky a vzhledem k jiným krápníkům velmi rychle.
Jeskyně	Podzemní dutiny převážně protáhlého tvaru, které mohou tvořit jak velmi krátké jeskyně tak velké členité často několika patrové jeskynní systémy.
Jeskynní dóm	Rozsáhlá jeskynní dutina, v převážné míře vznikající vodní korozí na křížení dvou puklin, popř. zlomových ploch.
Komín	Vertikální nebo velmi příkře kloněná chodba, která vystupuje ze stropu jeskyně.
Koroze	Chemické rozpouštění ve vodě, které postihuje krasové horniny. Voda v sobě rozpouští oxid uhličitý, dochází k částečné disociaci takže se následně chová jako kyselina a tyto horniny rozpouští.
Kras	Název odvozen od názvu slovinského horstva. Jedná se o území s krasovými horninami, jejichž rozpouštěním - korozí vznikají jak povrchové – <i>exokras</i> , tak podpovrchové - <i>endokras</i> krasové jevy. Je charakteristický svoji specifickou morfologií a hydrogeologickým režimem. Na první pohled se jedná o suchá území vzhledem k tomu, že vody v tomto území jsou soustředěny pod zemským povrchem.
Pisolity	Drobné hráškovité útvary sintru, které mohou pokrývat dna a stěny jeskyní. Vznikají odpařováním vody ze vzlínajících roztoků
Propast	Vertikálně orientovaná jeskyně ústící na zemský povrch, popř. do dna jeskyně, u níž převažuje vertikální rozměr nad horizontálním.
Sintr	Krystalická podoba chemicky vysrážených roztoků (v případě krasových oblastí se jedná o vápnité roztoky) z mineralizované vody. V jeskyních se mohou tvořit různé náteky, krápníky, záclonky a jiné typy jeskynní výzdoby.
Stalagmit	Krápník rostoucí ze dna či stěny jeskyně vzhůru. Vzniká v místech skapávání krasové vody. Na hlinité počvě se před vznikem krápníku vytváří tzv. egutační jamka.
Stalagnát	Sloup, který vznikne srůstem stalagmitu a stalaktitu.
Stalaktit	Krápník rostoucí od stropu popř. ze šikmé stěny v místech výstupu vodních roztoků do volných jeskynních prostor.
Záclona	Splývavý plochý stalaktit, který je často zohýbaný do podoby závěsu. Vzniká stékáním krasové vody po stropním žeburu, římsce, apod. Může mít vroubkované až zoubkované okraje.

TETÍN

Tetín je památné místo z úsvitu našich dějin, které pro svou více než tisíciletou historii poutalo zájem nejen archeologů, spisovatelů, historiků, ale také turistů. Byl osídlen kromě doby hradištní již od paleolitu.

Tetín také zaujímá významné místo v počátcích křesťanství, nástupu Přemyslovců i v počátcích budování Českého státu. Z doby středověku svědčí o jeho významu a uznání i zájem českých králů, např. Přemysla Otakara II., Václava II., Karla IV., Václava IV. a dalších. Obecně je Tetín znám pobytem a nájemnou vraždou kněžny Ludmily, pobytem budoucího vévody České země knížete Václava. Významnými je svými pěti sakrálními stavbami, třemi hrady, pobytem Václava Hájka z Libočan jako duchovního zdejších kostelů, nebo zámek, který navštěvovali přední představitelé duchovního, kulturního i politického světa (např. Jungmann, Dobrovský, Čelakovský, Riegr, Chmelenský aj.) Obec je také rodištěm spisovatele Václava Vojáčka.

Historie

Počátky Tetína jsou v mnoha pověstech spojovány s Krokovou dcerou Tetkou (712 n. l.), ale historická studie a archeologické zprávy ho umisťují do první poloviny 10. stol. n. l. Je spojován s pobytem sv. Ludmily a jejího vnuka sv. Václava na Tetíně, kterého zde údajně po krátký čas vychovávala.

V r. 921 Ludmilina snacha Drahomíra najala vrahy a ti ji v první vigílii noční z 15. na 16. září na Tetíně zavraždili. Vzhledem k Ludmile můžeme Tetín považovat za jedno z míst pobytu prvních křesťanů v Čechách.

Zajímavosti

Kostel sv. Ludmily:

Dnešní kostel sv. Ludmily byl postaven v barokním slohu v 80. letech 17. stol. Součástí kostela jsou varhany, postavené v r. 1771 Guthem z Čisté u Rakovníka. Ve spodní části oltáře je umístěna mensa s kamenem, na němž měla být sv. Ludmila usmrcena.

Kostel sv. Kateřiny

Kostel sv. Kateřiny je románská stavba. Uměleckohistorické datování zařazuje jeho počátek do 12. stol., ale může stát na místě staršího předchůdce, pravděpodobně kostela, jehož existence se předpokládá již v době života sv. Ludmily (10. stol. n. l.).

Kostel sv. Jana Nepomuckého

Nynější kostel sv. Jana Nepomuckého je stavba původně románská, postupně několikrát přestavovaná do současné podoby. Kostel se nachází u hřbitova, na kterém je pochován spisovatel V. Vojáček.

Další zajímavé objekty

1. Tetínská náves s barokním zámekem
2. Votivní kříž
3. Tetínská fara
4. Torzo středověkého hradu Tetín
5. Původní synagoga, dnes přestavěna na obytný dům
6. Tetínská škola

Historická síň obce Tetína

Dne 26.10.2002 byla slavnostně otevřena Síň o historii obce Tetína (malé tetínské muzeum). Expozice obsahuje materiály o historii obce od nejstarších vykopávek až po současnost.